

KARBON KREDİLENDİRME VE DENKLEŞTİRME YONETMELİĞİ

GEREKÇE

02.07.2025 tarihli ve 7552 sayılı İklim Kanunu ile yeşil büyüme vizyonumuz ve net sıfır emisyon hedefimiz doğrultusunda iklim değişikliğiyle mücadelemiz yasal güvenceye kavuşturulmuştur.

Kanun ile birlikte sera gazı emisyonlarının azaltılmasında temel politika araçlarından biri olarak kurulacak olan ve zorunlu karbon piyasası olarak bilinen Türkiye Emisyon Ticaret Sisteminin yanı sıra, gönüllü karbon piyasaları ve Birleşmiş Milletler İklim Değişikliği Çerçeve Sözleşmesi'nin Paris Anlaşması altında tanımlanan uluslararası karbon piyasalarına ilişkin düzenlemelerin de yapılacağı hükme bağlanmıştır.

Bu kapsamda Türkiye Karbon Denkleştirme Sisteminin (TR KDS) işleyişine, denkleştirme işlemlerine, Türkiye Cumhuriyeti sınırları içerisinde üretilen karbon kredilerinin uluslararası karbon piyasalarında işlem görmesine ve kredilendirilen projelerin kayıt altına alınmasına dair usul ve esasları belirlemek amacıyla ikincil mevzuata ihtiyaç duyulmaktadır.

Bu doğrultuda hazırlanan Karbon Kredilendirme ve Denkleştirme Yönetmeliği ile kurulacak olan ulusal karbon kredilendirme sistemi aracılığıyla, sera gazı emisyon azaltım ve giderim faaliyetlerinin bağımsız kuruluşlarca geçerli kılınması, doğrulanması ve yetkili standart kuruluş tarafından belgelendirilmesi sonucunda, bir ton karbondioksit eşdeğerine karşılık gelen ulusal karbon kredilerinin üretilmesi mümkün olacaktır.

Bu minvalde, hem bu ulusal sistemden hem de Türkiye Cumhuriyeti sınırları içerisinde uluslararası bağımsız standart kuruluşlar aracılığıyla üretilen karbon kredileri, Türkiye Emisyon Ticaret Sistemi (TR ETS) kapsamındaki yükümlülüklerin ya da şirketlerin gönüllü taahhütlerinde denkleştirme amaçlı kullanılacaktır. Böylece ilave iklim dostu projelerin gerçekleştirilmesinde iklim finansmanı sağlanması mümkün hale gelecek ve kolaylaştırılacaktır.

Bu krediler, hem Türkiye'nin hem de diğer ülkelerin söz konusu hedeflere maliyet etkin biçimde ulaşmasına katkı sağlayacak olup; yönetmelik, bu karbon kredilerinin uluslararası karbon piyasalarında işlem görmesine mümkün kılacak somut bir adım niteliği taşımaktadır.

Ulusal düzeyde, Orta Vadeli Program (2025–2027), On İkinci Kalkınma Planı (2024–2028), 2053 Uzun Dönemli İklim Stratejisi ve Eylem Planı ile Yeşil Mutabakat Eylem Planı gibi üst ölçekli politika belgelerinde yer bulan iklim dostu dönüşüm ve yeşil kalkınma hedeflerinin hayata geçirilmesinde ve ülkemizin 2053 Net Hedefini gerçekleştirmede iklim finansmanın sağlanmasında önemli bir rol oynayacaktır.

KARBON KREDİLENDİRME VE DENKLEŞTİRME YÖNETMELİĞİ

BİRİNCİ BÖLÜM Başlangıç Hükümleri

Amaç

MADDE 1- (1) Bu Yönetmeliğin amacı, Türkiye Karbon Denkleştirme Sistemi'nin kurulması ve uygulanmasına ilişkin usul ve esasları, denkleştirme işlemlerini, Türkiye Cumhuriyeti sınırları içerisinde gerçekleştirilen programlardan/projelerden üretilen karbon kredilerinin uluslararası karbon piyasalarında işlem görmesine ilişkin hususları ve kredilendirilen programların/projelerin kayıt altına alınmasını düzenlemektir.

Kapsam

MADDE 2- (1) Bu Yönetmelik;

- a) Türkiye Emisyon Ticaret Sistemi (TR ETS) kapsamı dışındaki faaliyetlerden kaynaklanan sera gazı emisyonlarının azaltımı veya giderimine yönelik programlar/projeler aracılığıyla, Türkiye Karbon Denkleştirme Sistemi kapsamında karbon kredilerinin üretilmesine ve ticaretine ilişkin hususları,
 - b) Gönüllü taahhütler ile Türkiye Emisyon Ticaret Sistemi kapsamındaki denkleştirme işlemlerine ilişkin düzenlemeleri,
 - c) Türkiye Cumhuriyeti sınırları içerisinde gerçekleştirilen programlardan/projelerden üretilen karbon kredilerinin uluslararası karbon piyasaları kapsamında yetkilendirilmesi ve kullanılmasına ilişkin hususları,
 - ç) Uluslararası karbon kredilendirme programlarının kayıt sistemlerinden Türkiye Cumhuriyeti sınırları içerisinde uygulanmış veya uygulanmakta olan programların/projelerin takibine yönelik esasları,
- kapsar.

Yasal dayanak

MADDE 3- (1) Bu Yönetmelik;

- a) 02/07/2025 tarihli ve 7552 sayılı İklim Kanunu'na
 - b) 4 sayılı Cumhurbaşkanlığı Kararnamesinin, 551, 632 ve 792/D maddelerine,
- dayanılarak hazırlanmıştır.

Tanımlar ve kısaltmalar

MADDE 4- (1) Bu Yönetmelikte geçen;

- a) Başkanlık: İklim Değişikliği Başkanlığını,
- b) Denkleştirme: Karbon kredilerinin, Türkiye Emisyon Ticaret Sistemi kapsamında yükümlülüklerin veya gönüllü taahhütlerin yerine getirilmesinde kullanılmasını,

c) Geçerli kılma ve doğrulama: Program/proje dokümanlarında beyan edilen uygulamalara, varsayımlara, sınırlamalara ve yöntemlere Türkiye Karbon Denkleştirme Sistemi gerekliliklerine göre makul bir seviyede yer verildiğini belirlemek amacıyla geçerli kılıcı kuruluş tarafından kapsamlı değerlendirme sürecini ve programa/projeye ait tarihsel veri ve bilgi içeren beyanın, maddi olarak doğru ve Türkiye Karbon Denkleştirme Sistemi gerekliliklerine uygun olduğunu belirlemek amacıyla doğrulayıcı kuruluşlar tarafından yapılan iş ve işlemleri,

ç) Geçerli kılıcı ve doğrulayıcı kuruluş: Bu Yönetmelik hükümlerini yerine getirmek için TÜRKAK tarafından akredite edilmiş ve sera gazı azaltımı veya giderimine ilişkin programların/projelerin geçerli kılınması ve doğrulanması konusunda yetkilendirilmiş kuruluşu,

d) Gönüllü Karbon Piyasası: Karbon kredilerinin gönüllülük esasına göre alım satımının yapıldığı piyasaları,

e) Gönüllü taahhütler: Gönüllülük esasına göre kurum, kuruluş, işletme veya şahısların karbon ayak izlerinin azaltımı veya giderimi için beyan ettikleri hedefleri,

f) İtfa: Bir karbon kredisinin bir daha takas edilememesi ve satılamaması amacıyla kayıt sisteminin itfa hesabına aktararak işlevsiz hale getirilmesini,

g) Mütakabil düzenleme: Çifte sayımı önleme ilkesi gereğince programın/projenin gerçekleştirildiği ülke yetkilileri tarafından yetkilendirme belgesi temin edilen karbon kredilerine karşılık gelen emisyon azaltım veya giderim miktarlarının, o programın/projenin gerçekleştirildiği ülkenin Ulusal Katkı Beyanı kapsamındaki hedeflere ulaşmada hariç tutulmasını,

ğ) Karbon Kredilendirme Programları: Türkiye Karbon Denkleştirme Sistemi dışında Birleşmiş Milletler İklim Değişikliği Çerçeve Sözleşmesi (BMİDÇS) Temiz Kalkınma Mekanizması ve Paris Anlaşması'nın 6 ncı maddesi ile düzenlenen sistemler dahil, karbon kredisi üreten programların/projelerin uluslararası kabul görmüş ilkelere uygun şekilde tasarlanmasını, uygulanmasını, ölçülmesini ve doğrulanmasını sağlamak amacıyla çerçeve, kıstas ve metodoloji geliştiren devletlerin veya bağımsız kuruluşların yürüttüğü programları,

h) Karbon kredisi: Sera gazı emisyonlarının azaltım veya giderim faaliyetlerinin bağımsız kuruluşlar tarafından geçerli kılınması, doğrulanması ve standart kuruluşu tarafından belgelendirilmesi sonucu elde edilen ve bir ton karbondioksit eşdeğeri cinsinden ifade edilen krediyi,

ı) Karbondioksit eşdeğeri: Sera gazlarının miktarlarının ya da küresel ısınma potansiyellerinin karbondioksit gazı cinsinden ifade edildiği metrik ölçümü,

i) Kanun: 02/07/2025 tarihli ve 7552 sayılı İklim Kanununu,

j) Metodoloji: Sera gazı azaltımının veya gideriminin ölçülmesi ve karbon kredilerinin ihracı için program/proje sahiplerinin izlemesi gereken prosedür ve gereklilikleri,

k) Metodoloji başvuru bedeli: Türkiye Karbon Denkleştirme Sistemi kapsamında yer alması için talep edilen yeni bir metodolojiye başvuru öncesinde talep sahibi tarafından ödendiği ibraz edilmesi gereken tutarı,

l) Metodoloji geliştirme bedeli: Türkiye Karbon Denkleştirme Sistemi kapsamında yer alması için talep edilen yeni bir metodolojinin geliştirilmesi için talep sahibi tarafından ödendiği ibraz edilmesi gereken tutarı,

m) Paris Anlaşması Azaltım Katkı Birimi: Paris Anlaşması Kredilendirme Mekanizması kapsamında üretilen karbon kredi birimini,

n) Paris Anlaşması Kredilendirme Mekanizması: Paris Anlaşması'nın 6 ncı maddesinin dördüncü fıkrasında belirtilen Birleşmiş Milletler tarafından yürütülen karbon kredilendirme mekanizmasını,

o) Proje: Belirlenmiş bir metodoloji kapsamında gerçekleştirilen sera gazı emisyon azaltımı veya giderimi ile sonuçlanan faaliyetleri,

ö) Program: Birden fazla proje bileşeni olan/olması planlanan, projelerin üst çerçevesini oluşturan projeler bütünü,

p) Program/proje sahibi: Karbon kredisi üretecek programı/projeyi gerçekleştiren gerçek veya tüzel kişiyi,

r) Program/proje değişiklik bedeli: TR KDS kapsamında program/proje kapsamında yapılacak değişikliğe ilişkin program/proje sahibi tarafından ödendiği ibraz edilmesi gereken tutarı,

s) Program/proje kayıt bedeli: TR KDS kapsamında program/proje kayıt veya program altı proje kayıt talebine müteakiben program/proje sahibi tarafından ödendiği ibraz edilmesi gereken tutarı,

ş) Program/proje kredilendirme dönemi: Bir programa/projeye atfedilen doğrulanmış sera gazı emisyonu azaltımları veya giderimlerinin karbon kredisi olarak tescillendiği zaman aralığını,

t) Program/proje kredilendirme yenileme bedeli: TR KDS kapsamında kayıtlı programın/projenin kredi dönemi yenilenmesine ilişkin talebe müteakiben program/proje sahibi tarafından ödendiği ibraz edilmesi gereken tutarı,

u) Sera gazı emisyon azaltımı: Sera gazı emisyonlarının azaltılması ile yutak alanların korunması, artırılması ve iyileştirilmesi faaliyetlerini,

ü) Sera gazı emisyon giderimi: Referans senaryo ile doğa temelli veya teknolojik çözümlere dayalı projelerin/programın uygulandığı senaryo arasındaki sera gazı emisyonlarının ton karbondioksit eşdeğeri cinsinden nicel olarak atmosferden giderim miktarını,

v) Sürdürülebilir Kalkınma Amaçları: Birleşmiş Milletler tarafından belirlenmiş, birbiri ile bağlantılı Türkiye dahil tüm Dünya'da insanların karşı karşıya kaldığı ana sorunların çözümünü hedefleyen 17 adet amacı,

y) Özgün katkı: Sera gazı emisyonlarının azaltılması veya giderilmesine yönelik bir programın/projenin, karbon kredisi satışından elde edilecek gelir olmaksızın ekonomik, finansal, teknolojik ya da kurumsal açıdan uygulanabilir olmayacağını, dolayısıyla yalnızca karbon piyasası teşviki sayesinde hayata geçirilebileceğini gösteren ilkeyi.

z) TS EN ISO 14064-2: Sera gazı emisyonlarının ve belirli programlardan/projelerden veya faaliyetlerden azaltımların ve giderimlerin niceliklendirilmesi, izlenmesi ve raporlanması için yönergeler sağlayan uluslararası ISO standardını,

aa) TS EN ISO 14064-3: Sera gazı beyanlarının doğrulanması ve geçerli kılınması için ilke ve gereklilikleri belirleyen uygulamaya dönük uluslararası ISO standardını,

bb) TS EN ISO 17029: Geçerli kılma ve doğrulama faaliyetlerini yürüten kurum ve kuruluşlar için genel ilkeleri ve şartları belirleyen uluslararası ISO standardını,

cc) Turkuaz Kredi: Türkiye Karbon Denkleştirme Sistemi uyarınca üretilen bir (1) ton karbondioksit eşdeğeri cinsinden ifade edilen Ulusal karbon kredisini,

çç) Turkuaz Kredi ihraç bedeli: TR KDS kapsamında bir birim Turkuaz Kredinin ihraç talebine müteakiben program/proje sahibi tarafından ödendiği ibraz edilmesi gereken tutarı,

dd) Türkiye Emisyon Ticareti Sistemi (TR ETS): 02/07/2025 tarihli ve 7552 sayılı Kanunda ifade edilen emisyon ticaret sistemini,

ee) Türkiye Karbon Denkleştirme Sistemi (TR KDS): Türkiye Emisyon Ticaret Sistemi kapsamı dışındaki faaliyetlerden kaynaklanan, sera gazı emisyonlarının azaltılması ve giderimine yönelik programlar/projeler aracılığıyla, ulusal standart ve metodolojileri temel alarak Türk Standardları Enstitüsü (TSE) tarafından işletilen ve karbon kredisi üreten kredilendirme programını ve denkleştirme sistemini,

ff) Türkiye Karbon Denkleştirme Kayıt Sistemi: TR KDS kapsamında kredilendirilen programların/projelerin ve bu programlardan/projelerden üretilen karbon kredilerinin kayıt altına alındığı ve izlendiği sistemi,

gg) Türkiye Uluslararası Karbon Kayıt Sistemi: TR KDS kapsamında ve Türkiye Cumhuriyeti sınırları içerisinde diğer karbon kredilendirme programları tarafından kredilendirilen ve Başkanlık tarafından yetkilendirme belgesi temin edilen programların/projelerin kayıt altına alındığı ve izlendiği sistemi,

ğğ) Uluslararası karbon piyasaları: Ülkemizin taraf olduğu uluslararası anlaşmalar kapsamında Ulusal Katkı Beyanı hedeflerine ulaşmak amacıyla oluşturulan mekanizmaları,

hh) Yenilenebilir enerji kaynak garanti belgesi (YEK-G belgesi): Tüketicieye tedarik edilen elektrik enerjisinin belirli bir miktarının veya oranının yenilenebilir enerji kaynaklarından üretildiğine dair kanıt sağlayan ve 14/11/2020 tarihli ve 31304 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanan Elektrik Piyasasında Yenilenebilir Enerji Kaynak Garanti Belgesi Yönetmeliğine göre üretilen, her biri 1 MWh elektrik üretimine tekabül eden elektronik belgeyi,

ıı) Yetkilendirme Belgesi: Başkanlık tarafından verilen ve çifte sayım ilkesi gereği belgede belirtilen karbon kredisi miktarı kadar sera gazı emisyon azaltımının veya gideriminin ülkenin ulusal katkı beyanı kapsamındaki hedeflerinde kullanılmayacağını taahhüt eden belgeyi,

ii) Yetkilendirilmiş Kuruluş Belgesi: Paris Anlaşması Kredilendirme Mekanizması kapsamında Türkiye Cumhuriyeti sınırları içerisinde program/proje gerçekleştirmek isteyen kuruluşlara Başkanlık tarafından verilen belgeyi,

ifade eder.

İKİNCİ BÖLÜM

Türkiye Karbon Denkleştirme Sistemi'ne İlişkin Usul ve Esaslar

Türkiye Karbon Denkleştirme Sistemi'nin esasları ve hedefleri

MADDE 5- (1) TR KDS'nin ulusal ve uluslararası alanda yaygınlaşması için mevcut ulusal ve uluslararası iklim, çevre, sürdürülebilir kalkınma ve ekonomi politikaları dikkate alınarak ilgili kurumlar arasında işbirliği, koordinasyon ve bilgi alışverişi sağlanması esastır.

(2) TR KDS'de üretilen karbon kredisi, Turkuaz Kredi olarak adlandırılır ve bir ton karbondioksit eşdeğerindedir.

(3) TR KDS, Sürdürülebilir Kalkınma Amaçları ile uyumlu, bağımsız geçerli kılma ve doğrulama süreçlerini bünyesinde barındıran, özgün katkı sağlamayı hedefleyen bir anlayışla işletilir. TR KDS kapsamında yer alan programlar/projeler, Sürdürülebilir Kalkınma Amaçları'ndan biri "İklim değişikliği ve etkileri ile mücadele için acilen eyleme geçmek" olmak üzere en az üç (3) tanesine katkı sağlamalıdır.

(4) TR KDS kapsamında yer alan programlar/projeler, Paris Anlaşması'nın 6 ncı maddesinde yer alan mekanizmalar dahil olmak üzere, herhangi bir uluslararası karbon kredilendirme programı tarafından karbon kredisi üretmemiş ve/veya YEK-G belgesi ve/veya enerjinin niteliğine dair bilgi vermeyi amaçlayan diğer sertifika niteliği taşıyan belgeleri üretmemiş olmalıdır.

(5) TR KDS kapsamında değerlendirilen bir programın/projenin geçerli kılma ve doğrulama işlemleri aynı geçerli kılıcı ve doğrulayıcı kuruluş tarafından yapılamaz.

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

Türkiye Karbon Denkleştirme Sistemi Kapsamında Görev Yetki ve Sorumluluklar

Başkanlık

MADDE 6- (1) TR KDS kapsamında Başkanlığın görevleri aşağıda sıralanmıştır:

(a) Başkanlık TR KDS'nin güvenilirliğini ve Yönetmeliğe uygunluğunu sağlamak amacıyla, program/proje süreçlerini gerekli bulduğu durumlarda incelemeye yetkilidir.

(b) Başkanlık bu Yönetmelik hükümleri çerçevesinde TR KDS'nin planlanması ve uygulanması ile ilgili olarak diğer kamu kurum ve kuruluşları, sivil toplum kuruluşları, meslek grupları ve özel sektör temsilcileri ile işbirliği yapabilir,

(c) Başkanlık program/proje sahiplerinden, işletmecilerden, geçerli kılıcı ve doğrulayıcı kuruluşlardan projelere/programlara ilişkin ilave bilgi veya belgenin ibrazını isteyebilir.

(d) Başkanlık, TR KDS'de kullanılmasına yönelik metodoloji geliştirme taleplerini alır.

(e) Başkanlık, TR KDS'de yer almasını uygun gördüğü program/proje alanları için metodoloji geliştirilme talebini TSE'ye iletir ve bu talebin teknik incelemesinin yapılması için TSE'den talepte bulunur.

(f) Başkanlık, TSE tarafından uygun görülen metodoloji oluşturma, güncelleme ve uyarılama çalışmalarını onaylar.

(g) Başkanlık, TSE tarafından kurulan ve işletilen Türkiye Karbon Denkleştirme Kayıt Sistemi'ne yönetici olarak erişim hakkına sahiptir.

Türk Standardları Enstitüsü

MADDE 7- (1) TR KDS kapsamında Türk Standardları Enstitüsü (TSE)'nün görevleri aşağıda sıralanmıştır:

a) TR KDS kapsamında; metodoloji geliştirilmesi ve bir program/proje başvurusu alınmasından, Turkuaz Kredileri itfa edilene kadar tüm süreçleri yürütmek, sonuçlandırmak, programların/projelerin geçerli kılınması ve doğrulaması süreçleri de dahil olmak üzere TR KDS'nin etkin ve şeffaf bir şekilde işlenmesini temin etmek amacıyla tüm süreçleri ve gereklilikleri tanımlamak,

b) TR KDS tarafından kredilendirilen programların/projelerin kayıt altına alındığı ve izlendiği Türkiye Karbon Denkleştirme Kayıt Sistemi'ni oluşturmak, işletmek ve programların/projelerin kayıt işlemlerini yapmak,

c) Geçerli kılıcı ve doğrulayıcı kuruluşlarında görev alacak personelin eğitimi ile ilgili ilkeleri belirlemek ve bu ilkeler doğrultusunda personel belgelendirme süreçlerini yürütmek,

ç) TR KDS uyarınca Başkanlığın uygun gördüğü program/proje alanlarında ilgili metodolojileri geliştirmek, uyarlamak, yayınlamak, gözden geçirmek, gerektiğinde bu metodolojilerde değişiklik yapmak ve TR KDS'de bu metodolojilerin kullanılmasına ilişkin onay için Başkanlığa iletmek,

d) Bu fıkranın ilgili bentleri uyarınca süreçlere ilişkin rehberlik edecek her türlü kılavuz, araçlar ve prosedürleri geliştirmek, bu belgeleri resmi internet sitesi üzerinden yayınlamak ve uygulamaların bu ilkelere uygunluğunu sağlamak,

e) TR KDS ile ilgili Başkanlığın belirleyeceği kapsamda yıllık faaliyet raporunu düzenlemek, Başkanlığa iletmek ve 6698 sayılı Kişisel Verilerin Korunması Kanunu ve diğer ticari sırların korunmasına ilişkin mevzuat hükümlerinde yer alan kısıtlamaları dikkate alarak yıllık faaliyet raporu özetini resmi web sitesi üzerinden yayımlamaktır.

TÜRKAK

MADDE 8- (1) TÜRKAK'ın görevleri;

a) TS EN ISO 14064-2, 14064-3 ve 17029 standartları uyarınca geliştirilen rehberler doğrultusunda geçerli kılıcı ve doğrulayıcı kuruluşlarının akreditasyon işlemlerini yerine getirmek,

b) Geçerli kılıcı ve doğrulayıcı kuruluşların geçerli kılma ve doğrulama işlemi için yetkinliğini, periyodik denetim ve akreditasyonuna ilişkin esasları belirlemek,

c) Akredite edilen, akreditasyonu askıya alınan, iptal edilen ve akreditasyonunun kapsamında daralma veya değişiklik yapılan geçerli kılıcı ve doğrulayıcı kuruluşları resmi internet sayfası üzerinden kamuoyuna duyurmak, TSE ve Başkanlığa bildirmektir.

Geçerli Kılıcı ve Doğrulayıcı Kuruluşlar

MADDE 9- (1) TÜRKAĞ tarafından akredite edilen geçerli kılıcı ve doğrulayıcı kuruluşların görevleri;

- a) Programın/projenin amaçları veya uygulama esasları ve TR KDS gerekliliklerinin yerine getirildiğine dair varsayımları, kısıtları ve yöntemleri, nesnel bir yaklaşımla teyit ederek bir geçerli kılma görüşü oluşturmak ve bu görüşe ilişkin bir geçerli kılma raporu düzenlemek,
- b) Projeye//programa ait tarihsel veri ve bilgilerin maddi olarak doğru ve TR KDS gerekliliklerine uygun olduğunu belirleyerek bir doğrulama görüşü oluşturmak ve bu görüşe ilişkin bir doğrulama raporu düzenlemektir.

DÖRDÜNCÜ BÖLÜM

Türkiye Karbon Denkleştirme Sistemi (TR KDS)'nin İşleyişi

Metodolojilerin geliştirilmesi

MADDE 10- (1) TR KDS kapsamında programlar/projeler, TR KDS tarafından teknik incelemesi yapılmış ve Başkanlık tarafından onaylanmış metodolojiler çerçevesinde gerçekleştirilir.

(2) Metodoloji başvuruları gerçek veya tüzel kişiler tarafından Başkanlığa yapılır. Başkanlık döner sermayesine metodoloji başvuru bedelinin ödenmesine müteakip başvuru işleme alınır.

(3) Başkanlıkça kabul edilen başvurular değerlendirmek ve geliştirilmek üzere TSE'ye gönderilir.

(4) Metodoloji geliştirme bedelinin ödenmesine müteakip TSE tarafından geliştirilen ve/veya uygun bulunan metodolojiler Başkanlıkça onaylanır.

(5) Metodoloji geliştirme ve/veya değerlendirme usul ve esasları Başkanlık ve TSE tarafından müştereken çıkarılacak tebliğ ile belirlenir.

Program/proje taleplerinin alınması, geçerli kılınması ve kayıt edilmesi

MADDE 11- (1) Program/proje sahibi, bu Yönetmeliğin 5 inci maddesindeki esas ve hedeflere uygun olarak TSE tarafından yayımlanacak program/proje başvuru usulüne göre TSE'ye başvurur.

(2) TSE, ilgili dokümanların uygunluğunu 10 iş günü içerisinde TR KDS gerekliliklerine göre değerlendirir.

(3) Başvuruları uygun bulunan program/projeler için başvuru sahibi adına program/proje kayıt bedelinin ödenmesini müteakip gerçekleştirilir.

(4) TSE tarafından uygun olarak değerlendirilen program/proje, geçerli kılıcı kuruluş tarafından geçerli kılınır ve geçerli kılma raporu düzenlenir.

(5) Geçerli kılıcı kuruluş tarafından hazırlanan geçerli kılma raporu program/proje sahibi tarafından TSE'ye iletilir.

(6) Geçerli kılınan program/proje, TSE tarafından işletilen Türkiye Karbon Denkleştirme Kayıt Sisteminde program/proje sahibi adına açılan hesaba işlenir.

(7) Program/proje sahibinin değişiklik talepleri TSE tarafından değerlendirilerek olumlu ya da olumsuz sonuçlandırılır. Başvurusu olumlu bulunan proje sahiplerinin program/proje değişiklik bedelinin ödenmesini müteakip değişiklikler kayıt sistemine işlenir.

(8) TR KDS'ye kayıtlı programların/projelerin özet bilgileri ilişkili program/proje dokümanları ile birlikte TSE tarafından Türkiye Karbon Denkleştirme Kayıt Sistemi üzerinden yayımlanır.

(9) Türkiye Karbon Denkleştirme Kayıt Sistemine dair hesap ve işlem türleri, TSE tarafından yayımlanacak uygulama usul ve esaslarıyla belirlenir.

Programların/projelerin izlenmesi, doğrulanması ve Turkuaz Kredilerin ihracı

MADDE 12– (1) Geçerli kılınmış programın/projenin bu Yönetmeliğin 5 inci maddesinin üçüncü fıkrası uyarınca Sürdürülebilir Kalkınma Amaç çıktıları, hedeflenen sera gazı emisyon azaltımı ve/veya giderimi dahil edilerek yıllık bazda program/proje sahibi tarafından izlenir.

(2) TR KDS gerekliliklerine uygun olarak geçerli kılınmış program/proje dokümanları ilgili kapsamda akredite edilmiş doğrulayıcı kuruluş tarafından gerçekleşen sera gazı emisyon azaltım veya giderimleri dahil edilerek bu Yönetmeliğin 5 inci maddesinin üçüncü fıkrası uyarınca Sürdürülebilir Kalkınma Amaç çıktıları doğrultusunda doğrulayıcı kuruluş tarafından doğrulanır ve doğrulama raporu düzenlenir.

(3) Programın/projenin ilgili izleme yılına ait doğrulayıcı kuruluş tarafından doğrulanmış doğrulama raporu, program/proje sahibi tarafından TSE'ye iletilir.

(4) Doğrulama raporunda doğrulanan sera gazı emisyon azaltım veya giderim miktarı kadar Turkuaz Kredisi program/proje sahibinin Türkiye Karbon Denkleştirme Kayıt Sistemi'ndeki hesabına metodolojide referans alınan kayıt dönemi için ihraç edilir. Kredi ihracı Turkuaz Kredi ihraç bedelinin ödenmesini müteakip gerçekleştirilir.

(5) Tamamlanan program/proje kredilendirme dönemi, ilgili metodolojideki kıstaslar dikkate alınarak, program/proje sahibinin talebi ve Kredilendirme Yenileme Bedeli'nin ödemesini müteakip yenilenir.

(6) Turkuaz Kredilerinin ihraç, el değiştirme, iptal, geri çekme ve itfa gibi piyasaya ilişkin işlemleri Türkiye Karbon Denkleştirme Kayıt Sistemi üzerinden gerçekleştirilir.

BEŞİNCİ BÖLÜM

Denkleştirme İşlemleri

Denkleştirme işlemlerine ilişkin esaslar

MADDE 13– (1) Başkanlık, karbon kredilerinin TR ETS'de kullanılmasına dair usul, esas ve sınırları belirler.

(2) Başkanlık, bu Yönetmeliğin hükümlerinin uygulanması çerçevesinde uygulanacak kıstaslar ve sınırlamaları belirleyerek Başkanlık resmi internet sitesinde yayımlar.

(3) Turkuaz Kredilerin herhangi bir takas garantisi içeren organize piyasada işlem görmesi için Başkanlık onayının alınması esastır.

Karbon kredilerinin Türkiye Emisyon Ticaret Sisteminde kullanımı

MADDE 14 – (1) Türkiye Cumhuriyeti sınırları içerisinde üretilmiş karbon kredileri ile TR KDS kapsamında üretilen Turkuaz Krediler ETS kapsamında denkleştirme amacıyla kullanılabilir ancak ETS kapsamındaki tahsisat teslim yükümlülüğünün Başkanlıkça belirlenecek olan kısmını aşamaz.

(2) Birinci fıkrada belirtilen karbon kredisi miktarına ilişkin sınırlamalar, ETS uygulama dönemleri esas alınarak Başkanlık tarafından belirlenerek Başkanlığın resmi internet sitesinde yayımlanır.

(3) TR ETS kapsamında denkleştirme amacıyla kullanılan karbon kredileri ETS kapsamı dışında yer alan faaliyetlerden elde edilmiş ve üretildiği gün itibariyle üretim tarihi üzerinden en fazla 5 yıl geçmiş olmalıdır.

(4) 14/11/2020 tarihli ve 31304 sayılı Resmi Gazete’de yayımlanarak yürürlüğe giren Elektrik Piyasasında Yenilenebilir Enerji Kaynak Garanti Belgesi Yönetmeliği kapsamında YEK-G belgesi ve/veya enerjinin niteliğine dair bilgi vermeyi amaçlayan diğer sertifikalar TR ETS’de denkleştirme amacıyla kullanılamaz.

Turkuaz Kredilerin gönüllü taahhütlerde kullanımının teşvik edilmesi

MADDE 15– (1) TR KDS’den üretilerek TR ETS kapsamında tahsisat teslim yükümlülüğünü yerine getirmek için kullanılmış Turkuaz Krediler gönüllü taahhütler için yeniden kullanılamaz.

(2) Turkuaz Kredilerin gönüllü taahhütlerde kullanılması halinde, karşılık gelen miktardaki karbon kredisi, program/proje sahibinin talebiyle TR KDS kayıt sisteminde itfa edilir ve yeniden kullanılamaz.

(3) Kamu kurumları ve kuruluşları Turkuaz Kredilerin gönüllü taahhütlerde kullanılmasını teşvik etmek amacıyla teşvik mekanizmaları geliştirir ve uygular.

ALTINCI BÖLÜM

Yetkilendirme İşlemleri

Kurum ve kuruluşların yetkilendirilmesi

MADDE 16– (1) Başkanlık, uluslararası karbon piyasalarında faaliyet göstermek adına, Karbon Piyasası Kurulu kararları doğrultusunda kredi sahibi kurum ve kuruluşları yetkilendirmeye yetkilidir. Ayrıca Başkanlık uluslararası düzeyde yetkilendirilmiş karbon kredisi transferi konusunda politika geliştirmeye ve karar vermeye yönelik her türlü iş ve işlemi yapar.

(2) Programlardan/projelerden elde edilen karbon kredilerinin uluslararası karbon piyasaları kapsamında kullanılmasına yönelik yetkilendirme belgesinin başvurusu ve temini ile ilgili hususlar Başkanlıkça yayımlanacak usul ve esaslar ile belirlenir.

Uluslararası karbon piyasaları kapsamında karbon kredisi yetkilendirilmesine ilişkin hükümler

MADDE 17– (1) 02/07/2025 tarihli ve 7552 sayılı İklim Kanunu uyarınca, Karbon Piyasası Kurulu, uluslararası karbon piyasalarına konu olacak sektör, program/proje, metodoloji, ithalat ve ihracat ile ilgili sınırlamaları belirler ve Başkanlık, Karbon Piyasası Kurulunun belirleyeceği dönemlerde bu sınırlamaları kamuoyuna uygun araçlarla duyurur.

(2) Başkanlık, Karbon Piyasası Kurulu'nun kararı doğrultusunda, TR KDS, diğer karbon kredilendirme programları veya Paris Anlaşması Kredilendirme Mekanizması kapsamında, Türkiye Cumhuriyeti sınırlarında gerçekleştirilmiş programlardan/projelerden üretilen karbon kredilerinin uluslararası karbon piyasalarında kullanılabilmesi için karbon kredilerinin tamamı veya bir kısmı için yetkilendirme belgesi verebilir. Başkanlık bu doğrultuda yetkilendirilecek programların/projelerin sunulması için teklif çağrısına çıkar. Çağrı, Başkanlığın resmi internet sayfasında ilan edilir.

(3) Başkanlık uluslararası karbon piyasalarında işlem görmesi amacıyla yetkilendirilen krediler için çifte sayım kuralının ihlal edilmemesine yönelik gerekli tedbirleri alır.

(4) Yetkilendirme belgesi başvurusu ile ilgili başvuru usulü, istenen bilgi, belge, yetkilendirme belgesinin formatı, geçerlilik süresi, geçerlilik süresinin uzatımı hakkındaki hususlar Başkanlıkça ilan edilecek uygulama usul ve esaslarıyla belirlenir.

(5) Yetkilendirme belgesi için alınan katkı payları ve belge ücretleri ile ilgili hususlar Başkanlıkça ilan edilecek usul ve esaslar ile belirlenir.

(6) Başkanlık, yapılan inceleme neticesinde Başkanlıkça uygun görülen ve uygulama usul ve esaslarında belirtilen başvuru belgeleri eksiksiz olan programlardan/projelerden elde edilen karbon kredilerinin tamamı veya bir kısmı için Başkanlık döner sermayesine belge ücretinin yatırılmasını müteakip yetkilendirme belgesi verir.

(7) Yetkilendirme belgesi verilen kredilerin üretildiği program/proje Türkiye Uluslararası Karbon Kayıt Sistemi'ne kaydedilir.

(8) Yetkilendirilmiş karbon kredileri, yetkilendirme belgesinde yer alan geçerlilik süresi dışında uluslararası karbon piyasalarında kullanılamaz.

(9) Yetkilendirme belgesi verilmiş karbon kredileri için Türkiye'nin Ulusal Katkı Beyanı'nda müteakib düzenleme yapılır ve söz konusu miktardaki karbon kredileri çifte sayım ilkesi gereğince Türkiye'nin Ulusal Katkı Beyanı hedefleri doğrultusunda kullanılmaz.

(10) TR KDS'de veya herhangi bir uluslararası bağımsız kredilendirme programının kayıt sisteminde itfa edilmiş krediler için yetkilendirme belgesi verilmez.

(11) Yetkilendirme belgesine esas bilgi ve belgelerde gerçek dışı belge sunulduğunun veya yanıltıcı bilgi verildiğinin tespit edilmesi halinde yetkilendirme belgesi iptal edilir.

(12) Paris Anlaşması'nın 6 ncı maddesi kapsamında yetkilendirilmiş karbon kredilerinin yetkilendirme belgeleri Karbon Piyasası Kurulu kararı doğrultusunda Başkanlık tarafından iptal edilebilir veya yetkilendirme kapsamı değiştirilebilir.

(13) Program/proje sahipleri tarafından yetkilendirme belgesi temini amacıyla belirli bir teklif çağrısına yapılan başvuruların, Karbon Piyasası Kurulu tarafından belirlenen sınırları aşması durumunda, yetkilendirme belgeleri, programların/projelerin tasarım dokümanlarında belirtilen tahmini kredi üretim kapasitelerine göre Başkanlıkça uygun görülen projelere/programlara temin edilir.

Paris Anlaşması Kredilendirme Mekanizması kapsamında iş ve işlemler

MADDE 18- (1) Paris Anlaşması Kredilendirme Mekanizması kapsamında Türkiye Cumhuriyeti sınırları içerisinde program/proje geliştirmek isteyen kuruluşlar Başkanlık tarafından yetkilendirme/lisans/izin almak zorundadır.

(2) Yetkilendirilmiş kuruluş belgesi başvurusu ile ilgili başvuru usulü, istenen bilgi, belge, yetkilendirme belgesinin formatı, geçerlilik süresi, geçerlilik süresinin uzatımı hakkındaki hususlar Başkanlıkça ilan edilecek uygulama usul ve esaslarıyla belirlenir.

(3) Yetkilendirilmiş kuruluş belgesi için alınan katkı payları ve belge ücretleri ile ilgili hususlar Başkanlıkça ilan edilecek usul ve esaslar ile belirlenir.

(4) Başkanlık, yapılan inceleme neticesinde uygulama usul ve esaslarında belirtilen başvuru belgeleri eksiksiz olan kuruluşlara, Başkanlık döner sermayesine belge ücretinin yatırılmasını müteakip yetkilendirilmiş kuruluş belgesi verir.

(5) Paris Anlaşması Karbon Kredilendirme Mekanizması kapsamında Türkiye Cumhuriyeti sınırları içerisinde gerçekleştirilen veya Türkiye Cumhuriyeti'nin paydaşı olduğu programların/projelerin kaydına ve iptaline ilişkin yetki Başkanlık uhdesindedir.

(6) Başkanlık, Paris Anlaşması Karbon Kredilendirme Mekanizması kapsamında kredi ihracının onayını, Başkanlık döner sermayesine Paris Anlaşması Azaltım Katkı Birimi katkı payı yatırılmasına müteakip gerçekleştirir.

YEDİNCİ BÖLÜM

Uluslararası Karbon Kayıt Sistemi İşlemleri

Türkiye Uluslararası Karbon Kayıt Sistemi

MADDE 19- (1) Başkanlık, Türkiye Cumhuriyeti sınırları içerisinde uluslararası karbon kredilendirme programlarında kredilendirilmiş programlar/projeler ile yetkilendirme belgesi almış programların/projelerin takibi amacıyla Türkiye Uluslararası Karbon Kayıt Sistemini oluşturur, işletir ve programların/projelerin kayıt süreçlerini yürütür.

(2) Karbon Piyasası Kurulu kararı uyarınca Türkiye'nin Uluslararası Karbon Piyasaları aracılığıyla ithal edilen karbon kredileri Türkiye Uluslararası Karbon Kayıt Sistemi ile takip edilir.

(3) Kanununun 11 inci maddesinin beşinci fıkrası uyarınca TR KDS dışında Türkiye Cumhuriyeti sınırları içerisinde karbon kredisi üretimine başlamış program/proje sahipleri, Türkiye Uluslararası Karbon Kayıt Sistemi'nin kayıt kabul etmesini müteakip en geç 90 gün içerisinde; henüz herhangi bir uluslararası karbon kredilendirme programına projesini/programını kaydettirmemiş program/proje sahipleri ise kayıt tarihinden itibaren en geç 90 gün içerisinde projelerini/programlarını kayıt ettirmekle yükümlüdür.

(4) Uluslararası karbon kredilendirme programları aracılığıyla kredi üretimine başlamış veya başlayacak olan, Türkiye Cumhuriyeti sınırları içerisinde gerçekleşen programların/projelerin takibi için uluslararası karbon kredilendirme programları ve Başkanlık arasında protokol imzalanabilir ve Türkiye Uluslararası Karbon Kayıt Sistemi ile bağlantısı sağlanabilir.

(5) Türkiye Uluslararası Karbon Kayıt Sistemine dair hesap ve işlem türleri ile alınacak katkı payları, Başkanlıkça ilan edilecek uygulama usul ve esaslarıyla belirlenir.

SEKİZİNCİ BÖLÜM

Gelirler, Denetim ve Yaptırımlar

Gelirler

MADDE 20 – (1) TR KDS kapsamında program/proje kayıt talebi, programların altına yeni proje eklenmesi, kredi ihraci, yenileme, program/proje değişikliği, transferbedelleri ile ilgili ödemeler Başkanlık tarafından çıkarılacak usul ve esaslar ile belirlenir.

(2) Karbon kredilerinin uluslararası karbon piyasalarında kullanılması için verilen yetkilendirme belgesi kapsamında alınan katkı payları, Kanununun 12 inci maddesi uyarınca genel bütçenin (B) işaretli cetvelinde özel gelir olarak kaydedilir.

(3) Bu Yönetmeliğin 18 inci maddesi birinci fıkrası uyarınca, Paris Anlaşması Kredilendirme Mekanizması kapsamında program/proje geliştirmek isteyen kuruluşlara Başkanlık tarafından verilen yetkilendirilmiş kuruluş belgesi için katkı payları 02/07/2025 tarihli ve 7552 sayılı sayılı İklim Kanununun 12 inci maddesi uyarınca genel bütçenin (B) işaretli cetvelinde özel gelir olarak kaydedilir.

Denetim

MADDE 21- (1) Başkanlık ve TSE, TÜRKAK tarafından gerçekleştirilen geçerli kılıcı ve doğrulayıcı kuruluşların akreditasyon denetimine nezaret edebilir. Bu denetimler kuruluşun merkezinde, şubelerinde veya geçerli kılıcı ve doğrulayıcı kuruluş tarafından gerçekleştirilen bir doğrulama süreci esnasında planlı ve/veya ani ve habersiz olarak gerçekleştirilebilir.

(2) Geçerli kılıcı ve doğrulayıcı kuruluşlar, TSE ve TÜRKAK tarafından talep edilen bilgi ve belgeleri her yıl düzenli olarak hazırlamak, on yıl boyunca saklamak ve denetimler sırasında ibraz etmek zorundadır.

(3) Geçerli kılıcı ve doğrulayıcı kuruluşlar denetimlerde TSE ve TÜRKAK denetim ekibine her türlü kolaylığı göstermek, muhasebe kayıtları da dahil olmak üzere istenilen bilgi ve belgeleri öngörülen sürede eksiksiz olarak sağlamak zorundadır.

(4) Denetim yapılmasının engellendiği, TÜRKAK'a ve TSE'ye gerçek dışı ve yanıltıcı bilgi ve belge ibraz edildiği ya da düzeltilebilir uygunsuzluk niteliğindeki aykırılıkların yapılan uyarıya rağmen verilen süre içinde düzeltilmediğinin ve TSE'ye iletilen geçerli kılınmış ve doğrulanmış emisyon raporlarında önemli hatalar bulunması ve bu durumun geçerli kılma ve doğrulama sürecinde geçerli kılma ve doğrulama ekibi, bağımsız gözden geçirme ve onay süreçlerinde fark edilmediğinin tespit edilmesi durumunda, TSE tarafından geçerli kılıcı ve doğrulayıcı kuruluşun yetki iptaline ilişkin görüş TSE tarafından Başkanlığa ve TÜRKAK'a eşzamanlı olarak bildirilir. Bu durumda geçerli kılıcı kuruluş veya doğrulayıcı kuruluş yetkisi Başkanlığın görüşü alınarak TÜRKAK tarafından iptal edilir.

(5) Yetkisi iptal edilen geçerli kılıcı ve doğrulayıcı kuruluş üç yıl süreyle faaliyet yürütemez, yeniden akreditasyona yetki almak için başvuramaz.

(6) Geçerli kılma ve doğrulama kuralları, geçerli kılıcı ve doğrulayıcı kuruluşların yapısı ve bağımsızlığı, doğrulayıcı kuruluşların denetimi ve ilgili diğer usul ve esaslar TSE tarafından yayımlanan TR KDS usul ve esasları ile düzenlenir.

Şeffaflık

MADDE 22- (1) Bu Yönetmeliğin 13, 14 ve 15 inci maddeleri uyarınca, Turkuaz Krediler de dahil olmak üzere, karbon kredilerinin kullanımına ilişkin program/proje tipi, program/proje sahibi, üretilen ve itfa edilen karbon kredisi miktarı yıllık bazda Başkanlık resmi internet sayfasında yayımlanır.

Yaptırımlar

MADDE 23- (1) Programa/projeye dair sunulan bilgi, belge ve verilerin eksik ve/veya hatalı beyan edilmesi halinde, ilgili miktardaki karbon kredisi tahsisat teslim yükümlülüğü ve gönüllü taahhütler için kullanılamaz.

(2) Bu maddenin birinci fıkrasında ifade edilen duruma istinaden TR ETS kapsamındaki denkleştirmeler için, Başkanlıkça belirlenen karbon kredisi miktarına ilişkin sınırlamalara uymayan ve bu Yönetmeliğin 14 üncü maddesinde belirtilen kısıtlamalara uymadığı tespit edilen tesisin denkleştirme işlemlerinde tahsisat teslim yükümlülüğünü yerine getirmemiş olduğu kabul edilir ve program/proje sahiplerine Kanunun 14 üncü maddesinin ilgili hükümleri uygulanır.

(3) Bu Yönetmeliğin 19 uncu maddesi uyarınca yükümlülüğünü yerine getirmeyen program/proje sahiplerine Kanunun 14 üncü maddesinin ilgili hükümleri uygulanır.

DOKUZUNCU BÖLÜM

Geçici ve Nihai Hükümler

Geçici Madde 1- (1) Turkuaz Kredilerinin üretimine kadar geçen süre için;

a) Karbon Piyasası Kurulu tarafından belirlenen uluslararası karbon kredilendirme programlarının karbon kredileri, bu Yönetmeliğin 13, 14 ve 15 inci maddeleri kapsamında kullanılabilir. Başkanlık, seçilen karbon kredilendirme programı ya da programları ile protokol imzalayabilir.

b) Birinci fıkrada belirtilen diğer karbon kredilendirme programları tarafından üretilen karbon kredilerinin; Türkiye Cumhuriyeti sınırları içerisinde gerçekleşmiş, sera gazı emisyon azaltımı veya giderimi projeleri/programlara sonucu elde edilmiş olması esastır.

Yürürlük

MADDE 24- (1) Bu Yönetmelik, yayımı tarihinde yürürlüğe girer.

Yürütme

MADDE 25- (1) Bu Yönetmelik hükümleri Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanı tarafından yürütülür.

KARBON KREDİLENDİRME VE DENKLEŞTİRME YÖNETMELİĞİ TASLAĞI GÖRÜŞ FORMU*

Görüş Bildiren Kurum:

Taslağın Genel Üzerindeki Görüş ve Değerlendirme		
Mevcut Metin	Taslak Metin	Öneri/Teklif Metni
Değerlendirme		
Değerlendirme		
Değerlendirme		
Değerlendirme		

NOT: Mevcut metin ve taslak metin sütunları karşılaştırma cetveli ile aynı renk ve biçimde oluşturulur. Teklif metni ile yapılacak değişiklikler ise farklı renkte gösterilir.